

CHUNILAL GANDHI VIDYABHAVAN
SURAT.

Manuscripts Library

3 D P B

Coll. No. 677

Title Gita-rtha - bodhini

CHUNILAL GANDHI VIDYABHAVAN, SURAT

Shastri Dinmanishankar Pustak-Bhandara

No.: 677 Subject: Puranic lit.

Title: Gita-rth-bodhini

Author: Vamana Scribe:

Date of the work: Date of the Ms.:

Place of the work: Place of the Ms.:

Size: 9.3" by 6.3" Extent: 18 foll.

Language: Marathi Script: Devanagari

Remarks:

श्रीगणेशायनमः॥ ॥वामनकृत॥ ॥विष्णुतिसप्तमाध्यायींबोलिलाद्व
 मांतया॥ त्याचाबोलेलुविस्तारकरितांप्रश्नअर्जुन॥१॥आरंभींनिजभक्तीची
 अन्यभक्तीपरीसजो॥उत्कर्षपूर्वअध्यायींबोलिलातोचिवर्णितो॥२॥ ॥श्लो
 क॥ भूयएवमहाबाहोशृणुमेपरमंवचः॥यत्तेहंप्रीयमाणायवक्ष्यामिहितका
 म्यया॥१॥ ॥सम०॥ ॥पुन्हाआर्द्रकहामाझाबोलुउत्तमजोतुझ्या॥हितार्थ
 बोलतोंकींतूंश्रवणेंप्रीतिपावसी॥१॥ ॥आर्या॥ ॥पुनरपिहिमहाबाहोक
 थितोमीपरमवचनबापरिस॥तुजमीहितगुजवदतोंतूंपरमप्रियमलाहिबाप
 रिस॥१॥ ॥दोहरा॥ ॥फेरवाततोसोंकहतसूनअर्जुनचितलाय॥होंप्रस
 न्नतोसोंकहततरेहितकेभाय॥१॥ ॥ओवी॥ ॥लुणाह्यणेअर्जुना॥ऐक
 माझेपरमवचना॥तूंस्वखाह्यणून॥हितोपदेशितोंतुझियाहितालागीं॥१॥
 ॥अभंग॥ ॥अहोऐकाविद्वज्जना॥संतचतुरसज्जना॥१॥माझीदुर्ब
 लाचीमती॥मानकराठेउनिप्रीती॥२॥जेणेरंजेतुमचेंचित्त॥नसेसाहित्याचा
 हात॥३॥बहुपंडितांपुढारी॥लाजेअर्षिकावैखरी॥४॥आतांलागलेजेका

से॥ नयेसांडूत्याप्रकाशे॥५॥ बाळमित्ररंकगोष्टी॥ देवेंऐकिल्यागोमटी॥६॥
 येथेंवाटेनालजोडी॥ तेथेंकेतुलीघोंगडी॥७॥ तुमचेंकेणेंकापुराचें॥ माझे
 तेणेंकापुसाचें॥८॥ जेथेंस्ववळलेरणशूर॥ त्यांतगारयाचाबडिवार॥९॥ परि
 ईश्वराकरितां॥ मजसांपडलीगीता॥१०॥ तिच्यासंगेंअंगीकार॥ केलातरीद्या
 वाथार॥११॥ आतांदेवाचाहीदेव॥ बोलेदशमीवासुदेव॥१२॥ कींकिरीटीपु
 न्हाऐक॥ बोलमाझाहारसीक॥१३॥ तुझ्याहितालागीवदे॥ नात्यामीसेंअंतरि
 नांदे॥१४॥ हितज्ञयाचेंजाणीव॥ प्रीतिमानसीस्वभाव॥१५॥ तुकाह्मणेभावार्थि
 या॥ देवबोलिलाकौंतेया॥१६॥ ॥श्लोक॥ ॥नमेविदुःसरगणाःप्रभवन्न
 महर्षयः॥ अहमादिर्हिदेवानांमहर्षिणांचसर्वज्ञाः॥२॥ ॥सम०॥ ॥महर्षी
 देवहीमाझ्याप्रादुर्भावासनेणती॥ कींमीमहर्षीदेवांचासर्वांचाआदिकारण॥
 २॥ ॥आर्या॥ सरगणआणिमहर्षिनेणतिमाझाकुणीचसंभवतो॥ मीआ
 दिचराचराचामजपासूनहोयसर्वसंभवतो॥२॥ ॥दोहरा॥ ॥देवरुखीजाने
 नहिंमोउतपतरेमीत॥ देवरुखिनकेआदिहोनितरहतपुनीत॥२॥ ॥ओवी

॥ ॥माझीउत्पत्तिनेणतीसरवर॥ आणिक्रुषीहीसमग्र॥ हेनेणतीयाचेंउत्त
 र॥ यांचीउत्पत्तिमजपासुनी॥२॥ ॥असंग॥ ॥पार्थादेवदुंद्रादिक॥ अथु
 वाक्रुषीचेंनायक॥१॥ आमुचाप्रादुर्भावयांते॥ नसमजला निगममत्तें॥२॥
 कींमीदेवांमहर्षींचा॥ आदिकारणसर्वांचा॥३॥ तुकाह्मणेबीजास्तव॥ जा
 हलातरुनेणेंदेव॥४॥ ॥श्लोक॥ ॥योमामजमनादिचवेत्तिलोकमहेश्व
 रम्॥ असंमूढःसमर्त्येषुसर्वपापैःप्रमुच्यते॥३॥ ॥सम०॥ ॥जाणेअज
 अनादित्वेंमुख्यासर्वेश्वरामला॥ सुज्ञतोचिमनुष्यांतबंधापासुनिसूटतो॥
 ३॥ ॥आर्या॥ ॥जोमीलोकमहेश्वरअनादिजोमीअसेंमजसमजला॥
 तोनिष्पापशिरोमणितोचिअसंमूढजाणतामजला॥३॥ ॥दोहरा॥
 ॥अजअनादिजगदीसपुनीमोकोलखतजुकोय॥ सबमेग्यानीवोहिवढो
 पापनडारतधोय॥३॥ ॥ओवी॥ ॥मजअनादित्वेंमाते॥ जाणेजोकांस
 र्वेश्वराते॥ तोचिसूज्ञमनुष्यांत॥ बंधापासुनियांसूटे॥३॥ ॥असंग॥
 सूज्ञत्यासिआहीह्मणूं॥ माझेमहात्म्यलागेवणूं॥१॥ अजअनादित्वेंईश॥

मुख्यसर्वाजोसर्वेश॥२॥ मनुष्यांतबंधातुनी॥ तोसुदृढातुहंमानी॥३॥ तो
 डंदेखलीचगोष्ट॥ नहेतुकयानेदुकष्ट॥४॥ ३॥ ॥श्लोक॥ ॥बुद्धिज्ञानम
 संमोहःक्षमासत्यंदमःशमः॥ सरवदुःखंभवोभावोभयंचाभयमेवच॥४॥
 सम०॥ ॥बुद्धिज्ञानक्षमासत्यशांतिइंद्रियनिग्रह॥ मोहनाशसखेदुःखेज
 न्ममृत्कभयाभय॥४॥ ॥आर्या॥ ॥ज्ञानअसंमोहसख्याशमदमपार्थांत
 शीचजाणमती॥ सरवदुःखभयाभयहीअभावसत्यक्षमाहिउत्तमवी॥४॥
 ॥दोहरा॥ ॥बुद्धिग्यानयमदमलुमाअव्याकुलताहोय॥ सरवदुःखभा
 वभावयहऔरअभेदजुहोय॥४॥ ॥ओवी॥ ॥बुद्धिज्ञानमोहनाही॥ क्ष
 मासत्यदमशमही॥ सरवदुःखउत्पत्तिनाशनाही॥ भूतांचेभावहेपृथक्॥४॥
 ॥अभंग॥ ॥आतांसलुरुषकैसा॥ जगांमान्यसांगूंतैसा॥१॥ बुद्धिज्ञान
 क्षमासत्य॥ निजशांतीचिअगत्य॥२॥ करीइंद्रियनिग्रहो॥ चंद्रकळेग्रासनि
 राहो॥३॥ मोहनाशसरवदुःखे॥ जन्ममृत्कभयेहरिखे॥४॥ तुकाकरितोचि
 नंती॥ रुष्णासांगेकमळापती॥५॥४॥ ॥श्लोक॥ ॥अहिंसासमतातुष्टि

स्तपोदानंयशोयशः॥ भवंतिभावाभूतानांमनएवपृथग्विधाः॥५॥ ॥सम०
 ॥ ॥तपदानदयासाम्यतृप्तिकीर्ताअकीर्तिही॥ होतीमजचिपासूनीभूतांचेभा
 वहेपृथक्॥५॥ ॥आर्या॥ ॥संतोषदानसमतायशअपयशतपतशीअहिं
 सारे॥ भूतांचेबहुविधहेमजपासुनिहोतिभावहेसारे॥५॥ ॥दोहरा॥ ॥सं
 तोखअहिंसादानतपसमअपेसजोजान॥ जीवनकोसबभावयहमोतेंहोन
 तआन॥५॥ ॥ओवी॥ ॥अहिंसासमतासंतोष॥ तपदानयशअपेश॥ स
 र्वभावउपजतीजीवास॥ तेवेगळेमजपासूनी॥५॥ ॥अभंग॥ ॥तपदा
 नदयासाम्य॥ तुष्टिकीर्ताअकीर्तगम्य॥१॥ होतीमजचीपासूनी॥ ऋतुजैसे
 नभस्थानी॥२॥ भूतांचेहीपृथक्भाव॥ लहरीप्रतीसिंधुठाव॥३॥ तैसेंखे
 ळणेंययाचें॥ अंतिआमुच्यातुकयाचें॥४॥५॥ ॥श्लोक॥ ॥महर्षयः
 सप्तपूर्वेचत्वारोमनवस्तथा॥ मद्भावामानसाजातायेषांलोकदूमाःप्रजाः॥
 ६॥ ॥सम०॥ ॥सप्तऋषीमनूचोघेसनकादिकमानस॥ पूर्वीमद्भक्तहेजा
 लेलोकींयाज्यांचियाप्रजा॥६॥ ॥आर्या॥ ॥सप्तर्षिचारपूर्वजमनुहेमा

नससमग्रमद्राव॥ जालेलोकीं त्यांच्या प्रजाहि ज्यांचा महान् हि अनुभाष॥
 ६॥ ॥ दोहरा ॥ ॥ सप्तसुरी चारो मनू सो मन ते जु उदेत ॥ सब लोक न मेहे
 भरो होइ न ही को गोत ॥ ६॥ ॥ ओवी ॥ ॥ ऋषी आणि चारी मनू ॥ हे सर्व
 मज पासून ॥ सृष्टी जाहली त्या पासून ॥ ह्मणोन हे लोक माझी प्रजा ॥ ६॥
 ॥ असंग ॥ ॥ कौशिक भारद्वाज दिक ॥ सप्त ऋषी वैकर्णिक ॥ चौघे मनुमिळू
 नि येक ॥ अकरा जाहले संख्येने ॥ १॥ सनक सनंद नथोर ॥ बुध सूर्य सनकुमा
 र ॥ मानस पुत्र हे साचार ॥ पै धात्याचे वोळखें ॥ २॥ पूर्वी जाले हे मन्त्र त्प ॥ त्याग
 सर्वांचा विरक्त ॥ परी पाहतां ज्यांची शक्त ॥ प्रजा ज्यांच्या लोकीं या ॥ ३॥ तुका ह्म
 णे आणि कयेक ॥ श्लोक ब्रह्मांड नायक ॥ बोलेल तो पुण्य श्लोक ॥ सावधान ऐ
 किजे ॥ ४॥ ६ ॥ श्लोक ॥ ॥ एतां विभूतियोगं च मम यो वेत्ति तत्त्वतः ॥ सोः
 विकंपे न योगेन युज्यते नात्र संशयः ॥ ७॥ ॥ सम ॥ ॥ जो ही विभूति हा यो
 ग माझा जाणेल तत्त्वता ॥ तो माते अचकें योगें योजे येथें न संशय ॥ ७॥ ॥ आ
 र्या ॥ ॥ माझे विभूति लाही जाणे योगासि तत्त्वता योगी ॥ किमपि हि संदेह न से

अति दृढ योगासि होय संयोगी ॥ ७॥ ॥ दोहरा ॥ ॥ मेरो जोग विभूति को तत
 वग्यान जो लेत ॥ निश्चळ जोग हि सोल हतर हत जु याही हेत ॥ ७॥ ॥ ओवी
 ॥ ॥ ऐसा मज पास निविस्तार ॥ मज जो जाणे नर ॥ तो दृढ योग पावे निर्धार ॥
 येथें नाहीं संशयो ॥ ७॥ ॥ असंग ॥ ॥ एवं विभूतियोगांस ॥ कीं मी आत्मा या
 सर्वास ॥ व्यापुनि वेग के पणास ॥ जो जाणेल जाणता ॥ १॥ तो च कोणे ऐके वे
 के ॥ येउनि यां स्वरूपीं मिळे ॥ हे ही न को हृदय शाळे ॥ टाकूं सुद्रात याची ॥ २॥
 ह्मणुनि अचला अन्ये ॥ माते योजुनी संशये ॥ तुक्याची कृपा होये ॥ तो शु
 क ऐसा अनुभवी ॥ ३॥ ७॥ ॥ श्लोक ॥ ॥ अहं सर्वस्य प्रभवो मत्तः सर्वं प्रव
 र्त्तते ॥ इति मत्वा भजंते मां बुधा भावसमन्विताः ॥ ८॥ ॥ सम ॥ ॥ मी उद्भव
 समस्तांचा मज पासुनि सर्व ही ॥ ऐसें जाणोनि भजती अभिज्ञ मज भक्तिने ॥
 ८॥ ॥ आर्या ॥ ॥ उद्भव मी सर्वांचा प्रवर्तते मज हि पासुनी सारे ॥ हे जाणुन
 मज भजती बुध ते होती नलिस संसारे ॥ ८॥ ॥ दोहरा ॥ ॥ हो ही ईश्वर ज
 गत को मोहितें सव होय ॥ ग्यान वंत य ह जानिकें मोही सेवन जोय ॥ ८॥ ओ

वी॥ ॥ मीसर्वसउत्पत्तिस्थान॥ प्रवृत्तीसर्वमजपासन॥ ऐसेंजाणोनि
 सर्वमाझेकरितीभजन॥ ज्ञानीभावयुक्तहोवोनियां॥ ८॥ ॥ अभंग॥
 ॥ नाहिंमजवीणकाही॥ उदकाविणरसनाही॥ बरेविचारुनियांपाही॥ मीउडू
 वसर्वाचा॥ ९॥ मजपासोनीसर्वही॥ भारभूताचळामही॥ दोषकेलाकूर्मतेही
 ॥ आहेवराहआधारे॥ १०॥ त्यासहीधर्ममूळलिंग॥ स्तंभत्याचाआहेसंग॥ पुढें
 नसचेजग॥ ह्मणतीआधारअच्युत॥ ११॥ ऐसेंजाणोनिभजती॥ अग्निज्ञाचीअ
 तिप्रीती॥ तुकाविनवितांचिती॥ संशयउडेपरिवारे॥ १२॥ ८॥ ॥ श्लोक॥ ॥ म
 चिन्तामद्रतप्राणाबोधयंतःपरस्परम्॥ कथयंतश्चमानित्यंतुष्यंतिचरमंति
 च॥ १॥ ॥ सम॥ ॥ माझ्याठायींप्राणचित्तबोधितीजेपरस्परे॥ वर्णितीस
 र्वदामातेसंतोषेंगातिनाचती॥ १॥ ॥ आर्या॥ ॥ वर्णितिसंततमातेपरस्प
 रेंबोधितीसुधीरमती॥ मजवरिचित्तप्राणहिठेवितिसंतोषतीसुधीरमती॥
 १॥ ॥ दोहरा॥ ॥ प्राणचित्तमेमोकोंधरतबुद्धिपरस्परदेत॥ मेरोचरितकहत
 नीतमानतोखसखलेत॥ १॥ ॥ ओवी॥ ॥ माझेठायींचित्तडेउनी॥ माझीगा

थाकरूनी॥ राहेसंतोषीहोउनी॥ गातनाचत॥ १॥ ॥ अभंग॥ ॥ सर्वसाध
 नाच्याकळा॥ प्राणचित्तहेचपळा॥ स्थिरावल्यायेकपळां॥ मगउणेंतेकाय॥ १॥
 यासमाझाबोधदावी॥ वळेतरीयुक्तवरवी॥ नांतरीआस्थासोडावी॥ करेवंध्या
 बीमन्नामें॥ २॥ मगमीकाळचीकाळाचा॥ ग्रासकरीनखळाचा॥ परीआस्मि
 कस्थळाचा॥ नेदीपडोंअंतर॥ ३॥ मगवर्णितीसर्वदा॥ गातीमन्नामसंपदा॥
 कोणीनाचेसंवादा॥ ऐकोनीतुकयाच्या॥ ४॥ १॥ ॥ श्लोक॥ ॥ तेषांसतत
 युक्तानांभजतांप्रीतिपूर्वकम्॥ ददामिबुद्धियोगंतंयेनमाप्नुपयांतिते
 ॥ १०॥ ॥ सम॥ ॥ तयांऐशासदायुक्तांभजतांप्रीतिपूर्वक॥ देतोतोमीबु
 धियोगज्याणेंतेमजपावती॥ १०॥ ॥ आर्या॥ ॥ तेनित्ययुक्तमातेंप्रीतीनेंभ
 जतित्यासकामाते॥ तोबुद्धियोगदेतोपावतिजेणेंधनंजयामाते॥ १०॥ ॥ दोह
 रा॥ ॥ सेवतमोकोंजेसदांभगतीजोगकेंभाय॥ भलीबुद्धिवेलतहैरहतजुमो
 मेआय॥ १०॥ ॥ ओवी॥ ॥ ऐसेनिरंतरभक्तियुक्त॥ तेप्रीतिकरोनिमजभज
 तीअत्यंत॥ तयांसियोगज्ञानदेईनबहुत॥ जेणेंतेमजपावती॥ १०॥ ॥ अ

भंग ॥ ॥ तयां ऐसा सदा युक्त ॥ जेवीं कौरवी देव व्रत ॥ प्रपंची असो निविरक्त
 ॥ श्रेष्ठ माथा वंदिती ॥ १ ॥ प्रीती पूर्व कभज नासी ॥ केल्या ह्यण सी काय देसी ॥
 तरि बुद्धि योगा कैसी ॥ वृद्धी करितो हें नवल ॥ २ ॥ मज जेणे कां पावती ॥ ऐसी
 अचळ करितो मती ॥ तुकया आंगी प्रळय गती ॥ लागे नाच सर्वथा ॥ ३ ॥ १० ॥
 ॥ श्लोक ॥ ॥ तेषां मेवानु कं पार्थ महमज्ञान जंतमः ॥ नाशायाम्यात्म
 भावस्थो ज्ञान दीपेन भास्यता ॥ ११ ॥ ॥ सम ॥ ॥ ज्ञान दीपें रुपेनें मीत्यां
 चें चित्त मना शितो ॥ अज्ञानें जे जड फ्रांती ज्ञानां कें ती सना शितो ॥ ११ ॥ ॥ आर्या
 ॥ ॥ मी हृदय स्थ तयांच्या करुणेनें ज्ञान दीप लावोनी ॥ देतो आत्म स्वरुते अ
 ज्ञानाते लया सनेवोनी ॥ ११ ॥ ॥ दोहरा ॥ ॥ तम अग्यान दूर करी दयावंत
 वे होत ॥ करजुत मके हिय मेग्यान दीप उदोत ॥ ११ ॥ ॥ ओवी ॥ ॥ तयां उपज
 लियां अज्ञान अंधकार ॥ त्यावरी मी लुपा करीं करुणा कर ॥ ज्ञान दीप हा सो ज्व
 ल निरंतर ॥ अज्ञान नाशी तयांचे ॥ ११ ॥ ॥ अशंग ॥ ॥ योग रूपे चाखड तरा
 नासत तमाचा अंधार ॥ ज्ञान दिवा शुध आकार ॥ सरुवे हातीं वागवी ॥ १ ॥ जे

अज्ञान जड द्वाद ॥ फ्रांति लाविते कवाड ॥ मग नदि से महा गाढ ॥ मध्य रात्री
 अमावासी ॥ २ ॥ मग ज्ञाना कें झळकतां ॥ तम पळवी दिगंता ॥ तें गा सौख्या
 चामागता ॥ तुका जाहाला हो नाकी ॥ ३ ॥ ११ ॥ ॥ श्लोक ॥ ॥ अर्जुन उवाच
 ॥ ॥ परं ब्रह्म परं धाम पवित्रं परमं भवान् ॥ पुरुषं शाश्वतं दिव्य मादि देव
 मजं विभुम् ॥ ११ ॥ ॥ सम ॥ ॥ परब्रह्म अधिष्ठान तूं तो अत्यंत पावन ॥ आ
 त्मा शाश्वत जो दिव्य आदि देव अज प्रभु ॥ १२ ॥ ॥ आर्या ॥ ॥ तूं चि परब्रह्म विभु
 पुरुष परं धाम दिव्य शाश्वत तूं ॥ अज आदी अव्यय तूं परम पवित्र हि जग सदी
 तूं ॥ १२ ॥ ॥ दोहरा ॥ ॥ परब्रह्म पवित्र तम परमानंद को धाम ॥ अविनाशी
 अज पुरुष हें आदि देवत नाम ॥ १२ ॥ ॥ ओवी ॥ ॥ अर्जुन ह्यणे अगा परब्र
 ह्मा ॥ पवित्र तूं परं धामा ॥ सत्य पुरुष शाश्वत नामा ॥ आदि देव तूं नित्य प्रभो ॥
 १२ ॥ ॥ अशंग ॥ ॥ अर्जुन बोले विनये भावे ॥ काहीं वाक्य आई कावे ॥ ये
 क अपराध स्वभावे ॥ आमुचा आह्वा वाट तो ॥ १ ॥ तो चि बोलून दाखड ॥ राखों
 काय सा आपाउ ॥ जेणे घेतला से जीर्ण ॥ तो काळ ज्वर टाळावा ॥ २ ॥ परब्रह्म अ

धिष्ठान॥तुझे अत्यंत पावन॥आत्माशाश्वतनिधान॥आलें येथें कळोनी॥३॥
 ॥आदिदेही दिव्यमूर्ती॥अजप्रभुवराकीर्ती॥माते समजली धृती॥तु कयावे
 ज्यासारिखी॥४॥१२॥ ॥श्लोक॥ ॥आहुस्त्वामृषयः सर्वे देवर्षिर्नार
 दस्तथा॥असितो देवलो व्यासः स्वयंचैव ब्रवी विमे॥१३॥ ॥सम॥
 ॥येरितीह्मणतीतूतें ऋषिदेवर्षिनारद॥देवलव्यास असित स्वये ही सांगसी
 मज॥१३॥ ॥आर्या॥ ॥यापरिसांगसितू ही वदतिसकळ ऋषिहितूज दिव्या
 स॥देव ऋषी नारद तो देवल असित हित सामुनी व्यास॥१३॥ ॥दोहरा॥ ॥
 सबरुखिये हबिध कहत नारद देवल हिजान॥व्यास असित तु मही कहे तातें सा
 चो मान॥१३॥ ॥ओवी॥ ॥हें मज सांगितलें ऋषीश्वरिं सर्व॥देवर्षि नारदादि
 क देव॥असित देवल व्यासादिक देव॥तेच स्वये तूं सांगसी॥१३॥ ॥अभंग॥
 ॥यारितीह्मणतीतूतें॥घेउं न श्रुतींचीं संमते॥ऋषीराजर्षि सहितें॥नारदादि
 देव ऋषी॥१॥देवल व्यास असित॥स्वये येउनी सांगत॥उमजलें जया हित॥सां
 जया ऐसें आमुचें॥२॥परी काळ सर्प डसे॥तनू व्यापिली सारांशें॥नये समज

उद्देशें॥आता तुका गहिंवरे॥३॥१३॥ ॥श्लोक॥ सर्वमेतदृतं मन्ये यन्मां वदसि
 केशव॥नहिते भगवन् व्यक्तिं विदुर्देवान दानवाः॥१४॥ ॥सन॥ ॥हें सर्व
 सत्य वाटे जें केशवामज सांगशी॥भगवंता तुझी व्यक्तीने णती देव दानव॥१४॥
 ॥आर्या॥ ॥जें वदसि केशवामज ते मी अवघें हि मानितों साच॥व्यक्तीसु रासरु
 झीने णति भगवंत असि ऐसाच॥१४॥ ॥दोहरा॥ ॥जो कळुत ममोसों कळो
 मानत हों सत्त भाय॥दान व देवन जान ही तुम प्रगट केदाय॥१४॥ ॥ओवी॥ स
 र्व हितुवां मज सांगितलें॥तितुके मज साचित मानिलें॥भगवंता ज्ञान उपजलें॥देव
 दानवां न कळे कीं॥१४॥ ॥अभंग॥ ॥हें अजी च वाटे सत्य॥पहिली ना धरूं अ
 गत्य॥गाणें ऐकों उपांगीत॥नादीं जीव ठेउनी॥१॥तु ह्या वरी भाव कैसा जीवलू सु
 हृद जैसा॥आज उमट लाठसा॥पर ब्रह्मात वसुखें॥२॥हे भगवंत तुझी व्यक्ती॥दे
 त्य दान व नेणती॥तेथें आमुचा पाड किती॥तुका तरि मनुष्य॥३॥१४॥ ॥श्लोक॥
 ॥स्वयमेवात्मनात्मानं वेत्थ त्वं पुरुषोत्तम॥भूतभाव न भूतेश देव देव
 ज गत्यते॥१५॥ ॥सम॥ ॥प्रकाशें स्वस्वरूपांतू जाणसी पुरुषोत्तमा॥भूत

पाळकभूतेशादेवदेवाजगत्पती ॥१५॥ ॥आर्या॥ ॥आपणंविआपणातूजाण
शिवापास्वयेकराधीशा ॥भूतोद्भवकरदेवाभूतेशादेवदेवजगदीशा ॥१५॥ ॥दोह
रा ॥ ॥आपनकोआपनलखोतुमपुरुखोतमदेय ॥जानतउपजावतरहतपाळत
देवनदेव ॥१५॥ ॥ओवी ॥ ॥तूंआपआपणातेआत्मा ॥जाणशीतूंपुरुषोत्तमा
॥भूतभावनहेमहिमा ॥देवाधिदेवाआहेतुझी ॥१॥ ॥अभंग ॥ ॥स्वप्रकाशाचें
रूप ॥आंगेंहोसीस्वयंरूप ॥सर्वजाणतयांचाभूष ॥पुरुषोत्तमपुरुषी ॥१॥ भूतपा
ळकभूतेशा ॥देवदेवजगपरेशा ॥आमुचीपुरविजेआशा ॥हेचइच्छातवमनी ॥
२॥ वसुदेवबंदीस्तव ॥निवटिलादैत्यराव ॥मजवादेवासुदेव ॥जालामजकरितां
॥३॥ मोहबंदीपडलोंहोतों ॥तवलपेंमुक्तजालोंतों ॥तुकावरदेंतरलातो ॥गुरुदास
हेंवाणू ॥४॥ १५॥ ॥श्लोक ॥ ॥वक्तुमहस्यशेषेणदिव्याह्यात्मविभूतयः
॥याभिर्विभूतिभिर्लोकानिमांस्तं व्याप्यतिष्ठसि ॥१६॥ ॥सम ॥ ॥वि
भूतीज्यातुझ्यादिव्याअशेषेंसांगत्यामला ॥हेलोकज्याविभूतीनें व्यापूनिअसतोसि
तूं ॥१६॥ ॥आर्या ॥ ॥दिव्यविभूतीअपुल्यासांगाव्यामजहित्याविभूतीनीं ॥

यदुकुलचकोरचंद्राव्यापिसिहेलोकतूंविभूतीनीं ॥१६॥ ॥दोहरा ॥ ॥निजवि
भूतमोसोंकहोप्रभुजीचितकेचाय ॥जोविभूतीश्रीलुष्णाजुरहीजगतमेळाय ॥१६॥
॥ओवी ॥ ॥समस्तदिव्यतुझियाविभूती ॥तूंसांगगामजप्रती ॥जिहींविभूती
श्रीपती ॥त्रिभुवनव्यापोनआहेसी ॥१६॥ ॥अभंग ॥ ॥तुझ्याविभूतिज्यादि
व्यहणती ॥पांगलीसेकीर्तमिहीपृष्ठी ॥१॥ अशेषआद्यवीमातेनिरोपावी ॥यशतूं
गोसावीसंपादीहें ॥२॥ विभूतीनेंलोकव्यापूनीहेदेख ॥असतोसीव्यापकसदोदि
त ॥३॥ तुकयाआनंदसांगतांसंवाद ॥कींप्राप्तीवरदतोहीसखी ॥४॥ १६॥ ॥श्लो
क ॥ कथंचिद्यामहंयोगिंस्त्वांसदापरिचिंतयन् ॥केषुकेषुचभावेषुचिंत्यो
सिभगवन्मया ॥१७॥ ॥सम ॥ ॥योगेश्वराकसातूतेजाणोनिचिंतितों
सदा ॥आहेसचिंतनायोग्यतूंरूपीकोणकोणत्या ॥१७॥ ॥आर्या ॥ ॥चिंतुनितु
जलाकैसेंजाणावेम्यांमनांतयदुवंशा ॥कोण्याकोण्याभावींचिंतूंकैसातुझ्याविशि
ष्टांशा ॥१७॥ ॥दोहरा ॥ ॥ध्यानतुह्यारोकरतप्रभूकैसेंजानोतोहि ॥कोनप
दारथमेंलखोसोंसमजावोमोहि ॥१७॥ ॥ओवी ॥ ॥योगेश्वरातुझेंचिंतन

करितां॥तुजकैसेयारितीजाणावेअनंता॥तुसंध्यानकोणेस्थळींभातां॥तेभ
 गवंतामजसांगे॥१७॥ ॥अभंग॥ ॥कैसेयोगेश्वरानृतेंयाअंतरा॥चिंतोनि
 संसारामुक्तहोणे॥१८॥ सदामींचिंतीतोंतुजठावाआहेतो॥आहेसीसांगतुंकोण्या
 रूपें॥२॥ योग्ययाचिंतनीजेणेंमोसदानीं॥तेतेंस्थूळध्यानीप्रगटीदेवा॥३॥शेषा
 सीनकळेतुकीअगम्यलीळे॥अंथुरणीवळेयाचलाजा॥४॥ ॥श्लोक॥ ॥वि
 स्तरेणात्मनोयोगंविभूतिंचजनार्दन॥भूयःकथयतृप्तिर्हिभृण्वतोनास्ति
 मेऽमृतम्॥१८॥ ॥सम०॥ ॥विस्तारेंआपुलायोगविभूतीहिजनार्दना॥
 मायुतीसांगमीतृप्तनव्हेयाश्रवणामृते॥१८॥ ॥आर्या॥ ॥अपुलीपुन्हासवि
 स्तरविभूतीआणियोगसांगबहुधातो॥तुझियावचनरुधेच्याश्रवणेंमाझाहिजी
 यबहुधातो॥१८॥ ॥दोहरा॥ ॥ज्याविभूतीआपनीकहियहजुमोसोंदेव॥
 मोकोंतृपतनहोतहैसनतअभिरसमेव॥१८॥ ॥ओवी॥ ॥तुझ्याविभूतीआ
 त्मयोगविस्तारेंकरुन॥वेळोवेळांऐकतांहोयअमृतपान॥हेमजप्रसन्नहोऊन॥सां
 गस्वामीजनार्दना॥१८॥ ॥अभंग॥ ॥विस्तारेंआपुलायोगहासंचिला॥ह

णसीनाहिदिल्हाकोणापुढें॥१॥परिमीअनन्यजाणोनीअमान्य॥केल्याहेजघन्यबाधी
 तुज॥२॥जनार्दनाविभूतीवदाव्यामायुती॥कांजेनव्हेतृप्तीश्रवणामृते॥३॥अमृतअ
 मरकरीगणतीवर॥तुझीअगोचररुपासुधा॥४॥आतांअर्जुनाचीआशांकाजीवींची
 ॥फेडितीळणाचीपूर्णदया॥५॥तोचिराब्देकासावधकरीतुका॥व्यापारलटिका
 सोडाहणें॥६॥१८॥श्लोक॥श्रीभगवानुवाच॥ ॥हंततेकथयिष्यामिदि
 व्याह्यात्मविभूतयः॥प्राधान्यतःकुरुश्रेष्ठनास्त्यंतोविस्तरस्यमे॥१९॥
 ॥सम०॥ ॥हर्षेरुणाहणेंदिव्याविभूतीआपुल्यातुतें॥सांगेनपरिमुख्यत्वेअंतज्य
 विस्तरानसे॥१९॥ ॥आर्या॥ ॥त्यामुख्यआपुल्याहीदिव्यविभूतीदयाअ
 कूपार॥मीसंसेपेंकथितोंविस्तारामाझियानसेपार॥१९॥ ॥दोहरा॥ ॥अर्जु
 नतोसोंहोंकहतनिजविभूतविस्तार॥मूरखजितेंतेहिकहोहियकेदीननहार॥१९॥
 ॥ओवी॥ ॥रुणाहणेंअर्जुनाप्रती॥माझ्यादिव्यविभूतीबहुतअसती॥त्यां
 मांजीसांगेनश्रेष्ठतुजप्रती॥येरापाहातांअंतनसे॥१९॥ ॥अभंग॥ ॥हर्षेरु
 णाहणेंदिव्याह्याजाणणें॥विभूतीस्वमनेंप्रकाशीतो॥१॥तूतेंयाआपुल्याऐशासां

गितल्या ॥ होतील ऐकिल्या नाही ऐशा ॥ २ ॥ प्रत्यक्ष पाहासी साक्षात्कार घेसी ॥ परि
नसे त्यासी आदी अंत ॥ ३ ॥ सांगेन मुख्य तें परिते निज सत्ते ॥ तु कया धन्य तें नां वाहु
नी ॥ ४ ॥ १९ ॥ ॥ श्लोक ॥ ॥ अहमात्मा गुडा केरा सर्वभूता राय स्थितः ॥
अहमादिश्च मध्यं च भूतानां मंत एव च ॥ २० ॥ ॥ सम ॥ ॥ विभूति मुख्य
मी आत्मा सर्वांच्या आशयीं स्फुरें ॥ जडाचा आदि मध्यांत घटाला मृत्तिका जसी ॥ २० ॥
॥ आर्या ॥ ॥ सकळा भूतांच्या मी हृदयीं आत्मा असं गुडा केरा ॥ मी आदि मध्य अं
त हि भूतांचा जाण मज हृषी केशा ॥ २० ॥ ॥ दोहरा ॥ ॥ सब जीव के हि यमे मोही आत
म जान ॥ आदि अंत और मध्य हो मोही सब मे मान ॥ २० ॥ ॥ ओवी ॥ ॥ पार्यागा
अवधारी ॥ मी आत्मा सर्वभूतांचे शरीरी ॥ मी आदि मध्य निर्धारि ॥ मीच अंत सर्वभू
तांचा ॥ २० ॥ ॥ अष्टमंग ॥ ॥ विभूती मुख्य मी आत्मान रस्वामी ॥ निळी माते व्यो
मी व्यापे जैशी ॥ १ ॥ सर्वांच्या आशयीं स्फुरे सर्वां ठायीं ॥ रिक्त पण नाही अणू भर ॥ २ ॥
आदि जडाच्या मध्यांत युक्तीच्या ॥ वैष्णव वाक्तीच्या आधारे त्या ॥ ३ ॥ घटाला मृत्ति
काजे वी व्यापी ऐका ॥ तैसा आत्मा तुका एक विध ॥ ४ ॥ २० ॥ ॥ श्लोक ॥ ॥ आदि

त्यानामहं विष्णुर्ज्योतिषां रविरं शुभान् ॥ मरीचिर्मरुतामस्मिन् क्षत्राणा
महं शशी ॥ २१ ॥ ॥ सम ॥ ॥ विष्णू अदिति पुत्रांत दृश्यं ज्योतीं तसूर्य मी ॥ म
रीची नाम मरुतीं क्षत्रा माजि चंद्र मी ॥ २१ ॥ ॥ आर्या ॥ ॥ अदिति स्तुतीं मीं विष्णू
पार्थी ज्योतिर्गणांत मी चरवी ॥ मरुता माजि मरीची भगणामाजी शशी तनू बरवी ॥ २१
॥ ॥ दोहरा ॥ ॥ आदित नमो विष्णू हो ज्योति न मे रवि देव ॥ बायन माझ मरीची हो
त पन मे ससि देव ॥ २१ ॥ ॥ ओवी ॥ ॥ अदिति पुत्रांत मी विष्णू ॥ तेजांत मी असें भा
नू ॥ मरुद्राणामाजि मरीचि हो उन ॥ नक्षत्रांत शशी मी ॥ २१ ॥ ॥ अष्टमंग ॥ ॥ अदिति
आदित्य प्रसवली सत्य ॥ बारा वासां प्रत अहं विष्णू ॥ १ ॥ दृश्य ज्योतियांत सूर्य मी सा
क्षांत ॥ तरी प्रकाशीत पृथ्वी पटा ॥ २ ॥ मरीची मरुत चंद्र ताराकांत ॥ ओषधी पोशीत
रश्मि स्पर्श ॥ ३ ॥ क्षय कलंकानी गेला जर व्यापुनी ॥ सदा शिव मूर्ध्नि विराजला ॥ ४ ॥
२१ ॥ ॥ श्लोक ॥ ॥ वेदानां साम वेदोऽस्मि देवानामस्मि वासवः ॥ इंद्रिया
णां मनश्चास्मि भूतानामस्मि चेतना ॥ २२ ॥ ॥ सम ॥ ॥ सर्वां वेदीं साम वेद इं
द्र देवांत मी असें ॥ इंद्रियां माजी मन मी भूता माजि प्रतीत मी ॥ २२ ॥ ॥ आर्या ॥

इंद्रियां मा जीमनमी पार्थावेदांत जाण सामाते ॥ भूतांत चेतनामी सरांत मी इंद्रजा
णयामाते ॥ २२ ॥ ॥ दोहरा ॥ ॥ सामवेद हो वेद मे विंद अमरगण मां ह ॥ जीवन
मो हो चेतना मन बिंदिन कोना ह ॥ २२ ॥ ॥ ओवी ॥ ॥ वेदां मध्ये सामवेद ॥ देवांत इं
द्रमी प्रसिद्ध ॥ इंद्रियांत मन संबंध ॥ जीवांचे चैतन्य मी ॥ २२ ॥ ॥ अभंग ॥ ॥ सर्व
वेदां मा जी सामवेद आजी ॥ प्रगटला तेजा माझ्या रूपी ॥ १ ॥ इंद्र जो देवांचा व्यापार भुव
नांचा ॥ शास्ता दानवाचा वजी तो मी ॥ २ ॥ मी रो इंद्रिय ग्रामी वावरे मन स्वामी ॥ अनि
वारनामी अंश माझ्या ॥ ३ ॥ आतां भूता कृतीया माजी प्रतीती ॥ बोले गोपी प्रतीतु का
हणे ॥ ४ ॥ ॥ श्लोक ॥ ॥ रुद्राणां शंकरश्चास्मि विज्ञेशो यक्षरक्षसाम् ॥ व
सूनां पावकश्चास्मि मेरुः शिखरिणामहं ॥ २३ ॥ ॥ सम ॥ ॥ रुद्रांत शंकर असे
यक्षादिकिंकुबेर मी ॥ वसूमध्ये पावक मी शिखरादींत मेरु मी ॥ २३ ॥ ॥ आर्या ॥
॥ पावक वसूमध्ये मी राक्षस यक्षांत मी च वैश्रवण ॥ मी पर्वतांत मेरु शंकर रुद्रांत मी करी
श्रवण ॥ २३ ॥ ॥ दोहरा ॥ ॥ रुद्र नमेशंकर जु होय लून माज धनेख ॥ पावक हो
सब वसन मेरी लस मेरु देख ॥ २३ ॥ ॥ ओवी ॥ ॥ रुद्रां मध्ये मी शंकर ॥ यक्षामा

जी धनेश्वर ॥ वसूमध्ये वैश्वानर ॥ पर्वतांत मेरु मी ॥ २३ ॥ ॥ अभंग ॥ ॥ रुद्रांत शंकर
यक्षांत कुबेर ॥ वसूमध्ये थोर पावक मी ॥ १ ॥ शिखरि माजी मेरु बोले जगदुरू ॥ आहे
जाचा माझ पृथ्वी मानी ॥ २ ॥ उतरे उत्तरे सरभारे न ठरे ॥ दक्षण हिंदारे क्षेत्रा सह ॥ ३ ॥
मग अगस्ती सीस्था पिले वेगे सी ॥ तुक्या धरे सीधी रजाला ॥ ४ ॥ २३ ॥ ॥ श्लोक ॥
॥ पुरोधसांच मुख्य मां विधि पार्थ बृहस्पति मू ॥ सेनानी नाम हस्कंदः सरसा
मस्मि सागरः ॥ २४ ॥ ॥ सम ॥ ॥ पुरोहितांत जो मुख्य तो मी जाण बृहस्पति ॥ से
नापतींत मी स्कंद मी समुद्र सरोवरी ॥ २४ ॥ ॥ आर्या ॥ ॥ मी च उपाध्यायांत हि बृह
स्पती मुख्य ज्या स इंद्र न मी ॥ सागर सरोवरी मी सेनापाळांत तोषडान न मी ॥ २४ ॥
॥ दोहरा ॥ ॥ देव पुरोहित मुख्य हो मो हि बृहस्पति जान ॥ खटू सुख सेनापति न मे स
रवर मे सागर मान ॥ २४ ॥ ॥ ओवी ॥ ॥ पुरोहित बृहस्पती ॥ सेनापतींत स्वामी क
र्तिक ह्मणती ॥ सरितांत सागर पती ॥ सर्व मीच जाण ॥ २४ ॥ ॥ अभंग ॥ ॥ पुरु
हूती श्रेष्ठ पुरोहित वरिष्ठ ॥ देव गुरू ज्येष्ठ अंश माझ्या ॥ १ ॥ तरी ते तीस कोटी घालूनि प
दि मोठी ॥ निज हीत गोष्टी विचारीती ॥ २ ॥ आतां पार्थ स्वामी कार्तिक अग्र्य मी ॥ सेना

पतीतमीहणवितो॥३॥सरोवरीसिंधुहणवीदीनबंधु॥नेणेंदिकावेधुनुकयासी
 ॥४॥२५॥ ॥श्लोक॥ ॥महर्षीणांभृगुरहंगिरामस्येकमक्षरम्॥य
 ज्ञानांजपयज्ञोऽस्मिस्थावराणांहिमालयः॥२५॥ ॥सम॥ ॥महर्षी
 तभृगूवेदवाणीतप्रणवाक्षर॥जपयज्ञमियज्ञांतअचलांतहिमाचल॥२५॥
 ॥आर्या॥ ॥प्रणवाक्षरवाणीतमिजाणभृगूमीमहर्षिस्तज्ञांत॥मीस्थावरीहि
 मालयमीजपयज्ञप्रज्ञास्तयज्ञांत॥२५॥ ॥दोहरा॥ ॥महारुखिनमोभृगुज
 होंबानिनमोओंकार॥जग्यनमेंजपजग्यहोस्थावरमेंहिमधार॥२५॥ ॥ओ
 वी॥ ॥ऋषिमाजीभृगुऋषेश्वर॥वाचामाजीएकाक्षर॥यज्ञांतजपयज्ञेश्वर॥
 स्थावरीमीहिमालय॥२५॥ ॥अभंग॥ ॥महर्षीतभृगूदेवह्यणेसांगू॥न्याच्या
 क्रोधीवागूंशांतीरूपे॥१॥वाणीतप्रणवअक्षरस्वभाव॥बोलेवासदेवऐक्यरूपे॥
 २॥यज्ञीजपयज्ञजाणमीस्तयज्ञ॥पावतीअभिज्ञवांछितमी॥३॥अचळींहिमालय
 मीचस्वयेहोय॥तुकयासिठायसांपडला॥४॥२५॥ ॥श्लोक॥ ॥अश्वत्थःस
 र्ववृक्षाणांदेवर्षीणांचनारदः॥गंधर्वाणांचित्ररथःसिध्नांकपिलोमुनिः

॥२६॥ ॥सम॥ ॥अश्वत्थसर्ववृक्षांतदेवर्षीमाजिनारद॥गंधर्वांमीचित्ररथसि
 धींकपिलजोमुनी॥२६॥ ॥आर्या॥ ॥वृक्षीअश्वत्थहिमीदेवर्षीमाजिजाणनार
 दमी॥गंधर्वचित्ररथमीसिध्कपिलरतसदाशमदमीमी॥२६॥ ॥दोहरा॥ ॥वृ
 छनमोंपिंपरजुहोंऋखिनमेंनारददेव॥गंधर्वनमेंचित्ररथसिध्मेकपिलसोंसेव
 ॥२६॥ ॥ओवी॥ ॥वृक्षांतअश्वत्थप्रसिध्॥देवर्षीमाजीनारद॥गंधर्वांचित्ररथ
 ॥सिध्नांतकपिलमहामुनीमी॥२६॥ ॥अभंग॥ ॥सर्वहीवृक्षांतरायापिंपकथो
 र॥माझाचआकारमूर्तिमय॥१॥देवर्षीतमीचजालोंगानारद॥कीर्तनात्ताछंदवा
 दावया॥२॥कलहलाउनीपाहातोंकवतुक॥क्रोधत्रिपुरांतकन्याचानये॥३॥देवदै
 त्यांसममान्यगुरुजैसा॥कंसलुष्णतैसारारखोंजाणे॥४॥आतांचित्ररथमीचगंध
 र्वंति॥कपीलसिध्नांततुकाआला॥५॥२६॥ ॥श्लोक॥ ॥उच्चैःश्रवसमश्व
 नांविद्धिमाममृतोद्भवम्॥ऐरावतंगजेद्राणांनराणांचनराधिपम्॥२७॥
 ॥सम॥ ॥अश्वान्तउच्चैश्रवामीजोजालाक्षीरसागरीं॥ऐरावतगजेद्रांतन
 रांतनरराजमी॥२७॥ ॥आर्या॥ ॥ऐरावतहिपांतहिजाणनरामाजिनोनरा

धिपमी॥ उच्चैश्चैश्वर्यं तद्दिजाणरसामानिते च अमृतमी॥ २७॥ ॥ दोहरा॥
 ॥ अश्वनमे उच्चैश्चैश्वर्यं गजमे ऐरावतजान॥ नरमाझनरपतीहोपोखतसबकेजान॥
 ३१॥ ओवी॥ ॥ अश्वामाजी उच्चैश्चैश्वर्यं वास्व॥ गजानं ऐरावतकुंजस्व॥ मनुष्यातरा
 जानस्व॥ मीचअसें॥ २७॥ ॥ अभंग॥ ॥ उच्चैश्चैश्वर्यं अश्वं जाकासीराधीत॥ ग
 जीऐरावतमीचहोय॥ १॥ नरांतभूपाळमीहोयअर्जुना॥ अकर्मशासनानैय्यापि
 की॥ २॥ राजनिंदकेकीतेमातेलागते॥ मच्छापवाधातेप्राणीपावे॥ ३॥ तुकाह्मणेश
 ज्यआह्मात्रिभुवनीचें॥ सहजनिंदकाचेंतोंडकाचें॥ ४॥ २७॥ ॥ श्लोक॥
 ॥ आयुधानामहं वज्रं धेनूनामस्मिकामधुकू॥ प्रजनश्चास्मिकंदर्पः स
 र्पाणामस्मिवास्किः॥ २८॥ ॥ सम०॥ ॥ आयुधामाजिमीवज्र॥
 गोधनीकामधेनुमी॥ संतानहेतुमीकाम॥ मीसर्पामाजिवास्की॥
 २८॥ ॥ आर्या॥ ॥ मीआयुधांतवज्रहिमीसंतानांतयो
 गिकंदर्प॥ धेनूंतकामधेनुमीसर्पामाजिवास्कीसर्प॥ २८॥ ॥ दोहरा॥
 ॥ हतियारमोंवज्रहोंकामधेनुहोंगाय॥ कामप्रजाकरनारहोवास्किसर्प

नराय॥ २८॥ ॥ ओवी॥ ॥ शास्त्रांतमीवज्र॥ धेनूमध्येंकामधेनूपरिकर॥ संतान
 हेतुकामनिर्धार॥ सर्पांतमीवास्की॥ २८॥ ॥ अभंग॥ ॥ आयुधींमीवज्रकरींगि
 रीचूर॥ तेजेज्याथरारधराकांपे॥ १॥ अंगवातधाकेंशेषजिह्वाकाढी॥ चंद्रदैत्यमठीं
 जिताहोय॥ २॥ एवढाप्रतापदधीचीक्रुषीचा॥ त्याचीयाहाडाचादंभोलिहा॥ ३॥ धेनू
 कामधेनूसंतानातकाम॥ सर्पंतिकानामवास्कीतो॥ ४॥ २८॥ ॥ श्लोक॥ ॥ अनंत
 श्चास्मिनागानांवरुणोयादसामहं॥ पितृणामर्यगाचास्मियमः संयमताम
 हमू॥ २९॥ ॥ सम०॥ ॥ जलजंतूंतवरुणनागजातींतशेषमी॥ यमनिग्रहकर्त्यंति
 अर्यमापितरांतमी॥ २९॥ ॥ आर्या॥ ॥ पितरांतअर्यमामीशिक्षाकर्त्यंतिजाणमी
 चयम॥ मीजलचरांतवरुणहिअनंतनागांतमीचहानेम॥ २९॥ ॥ दोहरा॥ ॥ ना
 गनमाझअनंतहोंवरुणहोंजलजंत॥ पितुनहोंअर्जमाजमहोंसंजमवेंत॥ २९॥
 ॥ ओवी॥ ॥ नागांमाजिअनंत॥ वरुणमीजळचरांत॥ अर्यमापितृगणांत॥
 संयमांतयममी॥ २९॥ ॥ अभंग॥ ॥ जळजंतुमाजीह्मणवितोंवरुण॥ शेषमी
 आपणनागजाती॥ १॥ ह्मणोनीअवतारींरक्षितोंपाठीसी॥ मजहोनिगुणेंसीआगळा

जो ॥ २ ॥ पितृगणां माजी अर्थमाह्वणवितो ॥ सागसर्वदेतो पितरांसी ॥ ३ ॥ निग्रह
 कर्त्यंतयमह्वणवितो ॥ ज्यासीलोकभीनोनुकाह्वणे ॥ ४ ॥ २९ ॥ ॥ श्लोक ॥ ॥
 प्रह्लादश्चास्मिदैत्यानां कालः कलयतामहम् ॥ मृगाणां च मृगेन्द्रोऽहं वै न तैय
 अपक्षिणाम् ॥ ३० ॥ ॥ सम ॥ प्रह्लाददैत्यांत असेंचालणारांत काळमी ॥ श्वाप
 दामाजिमी सिंहपक्ष्यांत विनतासुत ॥ ३० ॥ ॥ आर्या ॥ ॥ पक्ष्यां माजिगरुडमी अ
 सुरीप्रह्लादमी सगुणबाळ ॥ मीकेसरीमृगांत हि आकळणारांत मी असेंचाळ ॥ ३०
 ॥ ॥ दोहरा ॥ ॥ दैत्यनमो प्रह्लादहो प्रेरनहारो काळ ॥ सिंहजुहो सबमृगनमो प
 छिनमेरिपुव्याळ ॥ ३० ॥ ॥ ओवी ॥ ॥ प्रह्लादमी दैत्यांत ॥ काळमी महाकाळांत
 ॥ सिंहमी श्वापदांत ॥ पक्ष्यांत मी गरुडजाण ॥ ३० ॥ ॥ अप्रसंग ॥ ॥ दैत्यांत प्रह्लाद
 मी चरक्षपाळ ॥ चालणारा काळमी चजाहलो ॥ १ ॥ श्वापदांत सिंहतैसाच स्वगेंद्र ॥
 पक्ष्यांत पक्षीद्रूपमाझे ॥ २ ॥ शोषाही अधिकभक्ती गरुडाची ॥ तैशीच आमुची तु
 काह्वणे ॥ ३ ॥ ३० ॥ ॥ श्लोक ॥ ॥ पवनः पवतामस्मिरामः शस्त्रभृतामहम् ॥
 झषाणां मकरश्चास्मि स्रोतसामस्मि जान्हवी ॥ ३१ ॥ ॥ सम ॥ ॥ उडतीत्यां

तमी वायुशस्त्रधर्त्यंतराममी ॥ मत्स्यामधें मकरमी जान्हवी मी नद्यां मध्ये ॥ ३१ ॥
 ॥ आर्या ॥ ॥ मीधांवत्यांत पवन हि मत्स्यामाजी असें महामकर ॥ सरितांत जा
 न्हवी मी शस्त्रधरां माजिराम सौख्यकर ॥ ३१ ॥ ॥ दोहरा ॥ ॥ उताविले में पवनहो
 शस्त्रधरन में राम ॥ जळजंतन में मगरहो नदीगंगा अमिराम ॥ ३१ ॥ ॥ ओवी ॥
 ॥ च्याळकामाजि पवन ॥ शस्त्रधरांत मी दशरथनंदन ॥ झषामाजि मगरहो उन ॥ सरिता
 माजी जान्हवी ॥ ३१ ॥ ॥ अप्रसंग ॥ ॥ उडतीत्यांत वायुशस्त्रपाणियांत ॥ जानकीचा
 कांतराम तो मी ॥ १ ॥ मत्स्यांत मगरनद्यांत जान्हवी ॥ रुपेंवोळखावी माझा ठायी ॥ २ ॥
 तरीच मस्तकीं घेउनी स्वधुनी ॥ शिवआनंदवनी विराजला ॥ ३ ॥ कलियुगीनामतार
 कहीचिं ॥ तैसें मागीर थिचे जीवनतुका ॥ ४ ॥ ३१ ॥ ॥ श्लोक ॥ ॥ सर्गाणामादि
 रंतश्च मध्यंचैवाहमर्जुन ॥ अध्यात्मविद्याविद्यानां वादः प्रवदतामहं ॥ ३२ ॥
 ॥ सम ॥ ॥ आद्यंत तत्त्वसृष्टीचा तेव्हां मध्ये हि मीच कीं ॥ अध्यात्मविद्याविद्यां
 त तत्त्ववाक्यांत तत्वमी ॥ ३२ ॥ ॥ आर्या ॥ ॥ वादांत तत्ववाद हि परिमी आद्यंत मध्य
 सृष्टींत ॥ विद्येंत आत्मविद्यावरवें हे जाण आत्मसृष्टींत ॥ ३२ ॥ ॥ दोहरा ॥ ॥ अ

ध्यानमविद्यातिहे वादवादनमोहि ॥ आदिअंतमध्यहोसवेसृष्टिकोमाहि ॥ ३२ ॥
 ॥ ओवी ॥ ॥ सृष्टीचेअदिअंतमध्यस्थान ॥ विद्यांतअध्यात्मविद्याजाण ॥ वा
 दांततत्वकथन ॥ सर्वजाणमीचअसें ॥ ३२ ॥ ॥ अमंग ॥ ॥ आद्यंततयातत्वसृष्ट
 चापांडवा ॥ मध्यहीमीतेकांप्रकाशांत ॥ १ ॥ ऐसेंजाणेरुणेंविद्यांतअध्यात्म ॥ ह्य
 णविपुरुषोत्तमविद्येमाजी ॥ २ ॥ तत्ववेत्यामाजीतत्वह्यणवीतो ॥ ज्यामाजीविरतो
 तुकास्वये ॥ ३ ॥ ३२ ॥ ॥ श्लोक ॥ ॥ अक्षराणामकारोऽस्मिद्वंद्वःसामासिक
 स्पच ॥ अहमेवाक्षयःकालोधाताऽहंविश्वतोमुखः ॥ ३३ ॥ ॥ सम ॥ ॥ अ
 कारमीअक्षरांतसमासीद्वंद्वनाममी ॥ मीस्वयेनित्यजोकाळमीसर्वाधारसर्वमी ॥
 ३३ ॥ ॥ आर्या ॥ ॥ मीअक्षरीअकारद्वंद्वसमासांतहेविदितसूजा ॥ मीअक्षयका
 ळअसेंधातामीसर्वसन्मुखप्रज्ञा ॥ ३३ ॥ ॥ दोहरा ॥ ॥ अलरमाजिअकारहोद्वं
 द्वसमासनिजजान ॥ होइअल्लुकाळहोधातामोकोमान ॥ ३३ ॥ ॥ ओवी ॥ ॥ अ
 क्षरामाजिअकारदेख ॥ समासीद्वंद्वसमासक ॥ मीअक्षयीकाळदेख ॥ ब्रह्माविष्णु
 मीचअसें ॥ ३३ ॥ ॥ अमंग ॥ ॥ अक्षरीअकारमीचधनंजया ॥ समासीसस्वय

द्वंद्वनामी ॥ १ ॥ नित्यजोकाकाळमीस्वयेगोपाळ ॥ आधारसबळसर्वचामी ॥ २ ॥ स
 र्वीसर्वमुखीतृप्तअन्नदाता ॥ जीवावांचवितामीचतुका ॥ ३ ॥ ३३ ॥ ॥ श्लोक ॥
 ॥ मृत्युःसर्वहरश्चाहमुद्रवश्चमविष्यताम् ॥ कीर्तिःश्रीर्वाक्कनारीणांस्मृति
 र्मेधाधृतिःक्षमा ॥ ३४ ॥ ॥ सम ॥ ॥ मृत्युमीसर्वजोनाश्रीजन्मतीत्यांतजन्ममी
 ॥ नारींतकीर्तिश्रीर्वाणीस्मृतिप्रज्ञाधृतिक्षमा ॥ ३४ ॥ ॥ आर्या ॥ ॥ मीमृत्यु
 सर्वहर्ताजन्मतिजेयांतजन्ममीपाहे ॥ नारींतस्मृतिधृतिमतिवाणीकीर्तिक्षमादया
 पाहे ॥ ३४ ॥ ॥ दोहरा ॥ ॥ जोसबकोसंहारहोअरुउपाजावनहार ॥ श्रुतिकीर
 तसळमाहोहीबुद्धिसंभार ॥ ३४ ॥ ॥ ओवी ॥ ॥ सर्वहरामाजिमरण ॥ जन्मका
 ळींचेजन्म ॥ कीर्तिश्रीवाणीनारींतजाण ॥ स्मृतिप्रज्ञाधृतिक्षमामी ॥ ३४ ॥ ॥ अ
 मंग ॥ ॥ मरणमीजीवासंहर्ताजयाची ॥ जेथेजाणिवेचीकळालोपे ॥ १ ॥ जन्ममी
 ह्यणोनीहोतोपुत्रोत्साव ॥ रंकहोकांरावसरवसम ॥ २ ॥ नारींतस्त्रीलिंगीकीर्तिजे
 श्रीवाणी ॥ जेणेगुणेंप्राणीमहत्वाये ॥ ३ ॥ स्मृतिप्रज्ञाधृतिक्षमातुकारामी ॥ पाव
 लाआरामीनिरंतर ॥ ४ ॥ ३४ ॥ श्लोक ॥ ॥ बृहत्सामतथासाम्नांगायत्रीलुंद

सामहम् ॥ मासानां मार्गशीर्षोऽहमृतूनांकुसुमाकरः ॥ ३५ ॥ ॥ सम० ॥
 ॥ सामवेदी बृहत्साम छंदी गायत्री नाममी ॥ मासां मध्ये मार्गशीर्षं क्रतुं मार्जवसंतमी
 ॥ ३५ ॥ ॥ आर्या ॥ ॥ सामांत बृहत्साम हि गायत्री मीत्र अवधिया छंदी ॥ मासांत
 मार्गशीर्ष हि कौंतेयामी वसंत क्रतु वृंदी ॥ ३५ ॥ ॥ दोहरा ॥ ॥ महासाम हों सामं
 गायत्री हों छंद ॥ मार्गशीर्ष हों मासमें रतु वसंत सुख कंद ॥ ३५ ॥ ॥ ओवी ॥ ॥ बृ
 हत्साम साम वेदांत ॥ आणि छंद तो गायत्रींत ॥ मार्गशीर्ष मी मासांत ॥ क्रतु मध्ये वसं
 तमी ॥ ३५ ॥ ॥ अमंग ॥ ॥ सामवेदी जाण बृहत्साम सूत्र ॥ विचारांचें पात्र ते ही
 मीच ॥ १ ॥ छंदी गायत्री जे नाममी पांडवा ॥ मासांत जाणावा मार्गशीर्ष ॥ २ ॥ क्रतुंत व
 संतवर्ण ज्यासी व्यास ॥ तुका ह्मणे त्रास कळी काळा ॥ ३ ॥ ३५ ॥ श्लोक ॥ ॥ द्यूतं छ
 लयतामस्मि तेजस्तेजस्विनामहं ॥ जयोऽस्मि व्यवसायोऽस्मि सत्वं सत्ववताम
 हम् ॥ ३६ ॥ ॥ सम० ॥ ॥ द्यूतमी कपटामाजी तेजस्यो माजितेजमी ॥ जयनिश्च
 य दोहीमी सत्ववंतांत सत्वमी ॥ ३६ ॥ ॥ आर्या ॥ ॥ तेजस्वियांत तेज हि द्यूत चिमी
 जाण कपट कल्पति ॥ जयमी आणिक निश्चयमी सत्व हि सत्ववंत तेजांत ॥ ३६ ॥ ॥ दो

हरा ॥ ॥ द्यूत जुहों सब छल न मों तेजस्विन मे तेजु ॥ जे ओर उदम सत्व हों सतत सं
 तवन केजु ॥ ३६ ॥ ॥ ओवी ॥ ॥ छल कामाजी द्यूत ॥ तेजस्वियांत तेज दीप्त ॥ व्य
 वसायामाजी जयो समस्त ॥ सत्ववंता मध्ये सत्व गुणमी ॥ ३६ ॥ ॥ अमंग ॥ ॥ कप
 ट्यां माजि द्यूत ते मीच साक्षांत ॥ चोरी बाजारांत न वारवं ॥ १ ॥ तेजस्वी पुरुषांत तेज ते
 माझेची ॥ कां जे समर्थाची सत्ता नाही ॥ २ ॥ आतां जयो ते विनिश्चय ही मीच ॥ दिवसें
 दिवस उंच कळावाढे ॥ ३ ॥ सत्ववंती सत्व माझे चि पांडवा ॥ जगानी जाचा वास्वस्थ
 तुका ॥ ४ ॥ ३६ ॥ ॥ श्लोक ॥ ॥ वृष्णीनां वासुदेवोऽस्मि पांडवानां धनंजयः
 ॥ मुनीनामप्यहं व्यासः कवीनामुवाचा कविः ॥ ३७ ॥ ॥ सम० ॥ ॥ वृष्णिवं
 शी वासुदेव पांडवांत धनंजय ॥ मुनी मध्ये हिमी व्यास कवींत कवि शुक्रमी ॥ ३७ ॥
 ॥ आर्या ॥ ॥ वृष्णींत वासुदेव हि कौंतेयामी मुनी मध्ये व्यास ॥ मी पांडवांत अर्जु
 न कवि माजी कवि सजाण शुकास ॥ ३७ ॥ ॥ दोहरा ॥ ॥ वृष्णिन मे वासुदेव पां
 डव मे अर्जुन राय ॥ मुनिन मे व्यास हों कविन मों उसनाराय ॥ ३७ ॥ ॥ ओवी ॥
 ॥ यादवां माजि वासुदेव ॥ पांडवां माजि धनंजय ॥ मुनि मध्ये हिमी व्यास देव ॥

कविमाजीशुक्रमी॥३७॥ ॥अभंग॥ ॥तृष्णिवंशीवासुदेव॥तोमीह्मणेदेव
 राव॥१॥ ज्याचेअचाटपवाडे॥वर्णमींशुक्रव्यासवेडे॥२॥ विधिशाकाअगोचरा॥नं
 दगोष्टांगणिईश्वर॥३॥ असोपांचपांडवांत॥धनंजयतूंसाक्षांत॥४॥ तापसवेत्रों
 बहिणनेली॥आमुचीमर्जनिपांकलुकी॥५॥ कांजेदोघांचेयेकल॥मुनींतव्यासते
 वींतल॥६॥ कविमाजीशुक्रजोकां॥तोहिर्मान्चमानीतूका॥७॥३७॥ ॥श्लोक॥
 ॥दंडोदमयतामस्मिनीतिरस्मिजिगीषताम्॥मौनंचैवास्मिगुह्यानांज्ञा
 नंज्ञानवतामहम्॥३८॥ ॥सम०॥ ॥दंडमीदंडकृत्यंतजिंकणारांतनीतिमी॥
 परेचेंमौनगुह्यांतज्ञानमीज्ञानियांमध्ये॥३८॥ ॥आर्या॥ ॥मीनीतिजर्गात्यांत
 हिदंडहिकृत्यंतजाणमीदंड॥गुह्यांतमौनमीहेज्ञान्याचेंज्ञानजाणउदंड॥३८॥
 ॥दोहरा॥ ॥दंडबंतमेंदंडहोनीतबंतमेंनीत॥ग्याननमेंसबग्यानहोंमौनदुराबं
 तमेरीत॥३८॥ ॥ओवी॥ ॥दंडकृत्यंतमीदंड॥जयांतजयवंतनिवाड॥ज्ञानवं
 तांतज्ञानमुंड॥गुह्यांमाजीमौनमी॥३८॥ ॥अभंग॥ ॥दंडकृत्यमध्येदंड॥तो
 मीह्मणोनीप्रचंड॥१॥ जिंकिन्यायमार्गीनीती॥तेहिमच्छुकीनिरुती॥२॥ परेचेंजेगु

ह्यमौन॥मीचनजाणेईशान॥३॥ आतांज्ञानजेंज्ञानीयां॥ज्ञानेश्वरूवंद्यतायां॥४॥
 तुकाह्मणेऐसेरीती॥सांगोनियांभगवंतीं॥५॥३८॥ ॥श्लोक॥ ॥यच्चापि सर्व
 भूतानांबीजंतदहमर्जुन॥नतदस्तिविनायस्याभयाभूतंचराचरं॥३९॥
 ॥सम०॥ ॥जेंनित्यसर्वभूतांचेंबीजतेमीचअर्जुना॥नघडेकींमजविणेंकाहीहो
 यचराचर॥३९॥ ॥आर्या॥ ॥जेंसर्वाभूतांचेंबीजअसेंअर्जुनाहितेहेंमी॥मजवि
 णभूतचराचरनयेकहीजेंविहोयनगहेमी॥३९॥ ॥दोहरा॥ ॥औखदमेंसबअ
 न्नमेंकांचनधातुनमाह॥सर्वसमेंज्यौंद्रव्यत्योंमैबिभूतिनरनाह॥३९॥ ॥ओवी॥
 ॥सर्वभूतांचेंबीजअसेंमीजाण॥मजवेगळेंनाहीस्थान॥चराचरीजालेंजाण॥ऐसें
 जाणअर्जुना॥३९॥ ॥अभंग॥ ॥जेंनित्यसर्वहीभूतां॥बीजतेमीपंडूकुता॥१॥
 नघडेकींमजवीण॥चराचराचेंकारण॥२॥ मातेंमूढनवोळखे॥पैमीसर्वासीपारि
 र्वें॥३॥ तुकीउतरेआमुचे॥येकमानसतुकयाचें॥४॥३९॥ ॥श्लोक॥ ॥नांतो
 स्तिममदिव्यानांविभूतीनांपरंतप॥एषतूद्देशातःप्रोक्तोविभूतेर्विस्तरामया
 ॥४०॥ ॥सम०॥ ॥माझ्यादिव्याविभूतीलाअंतनाहीपरंतपा॥हातोविभूति

विस्तारम्यासंक्षेपेचिवर्णिला॥४०॥ ॥आर्या॥ ॥नाहीकदापिमाझ्यादिव्यविभू
तीसअंतनिष्पापा॥ उद्देशेकथिलातुजम्याहाविस्तरविभूतिचाबापा॥४०॥ ॥दोहरा॥
॥मेरीदिव्यविभूतिकोंअंतनजानेंजाय॥यहतोथोरोसोकह्योमोंविभूतकोंभाय॥४०॥
॥ ॥ओवी॥ ॥माझ्यादिव्यविभूतिअर्जुना॥अंतनाहीयासिजाणा॥हीसांगीतली
खुणा॥संक्षेपेंतुला॥४०॥ ॥अभंग॥ ॥जाल्यामजचीपासोनी॥दिव्यद्वणोंत्या
लागोनी॥१॥माझ्याविभूतीचाअंत॥परंतपाजाणेमात॥२॥हातोविभूतीविस्तार॥
पाहोनशकेदिनकर॥३॥म्यावर्णिलासंक्षेपें॥येकतुकयाआक्षेपें॥४॥४०॥ ॥श्लो
क॥ ॥यद्यद्विभूतिमत्सत्वंश्रीमदूर्जितमेवया॥तत्तदेवावगच्छत्वंममतेजो
ऽशसंभवम्॥४१॥ ॥सम०॥ ॥आतांजोकांभाग्यवंतप्राणीश्रीमंतूर्जित॥
तोतोतूजाणकीमाझ्यातेजांशाचाचिसंभव॥४१॥ ॥आर्या॥ ॥जोजोप्राणीश्रीनें
विभूतिनेंयुक्तऊर्जितेंरमतो॥तोतोमाझाअंशेंसंभवलाजाणजोसखेंरमतो॥४१॥
॥दोहरा॥ ॥जोकलुयासडूसारमोंकाहुगुनअधिकाय॥सोसबमेरेतेजहेंदिहो
तोहिबताय॥४१॥ ॥ओवी॥ ॥जेऐश्वर्यवंतसत्त्ववंतदेखसी॥लक्ष्मीआहेजयां

पासीं॥अथवाजयअसेज्यांपासीं॥तेजाणअंशमाझे॥४१॥ ॥अभंग॥ ॥आ
तांजेकांभाग्यवंत॥प्राणीहोतश्रीमंत॥१॥ठसादैवाचाप्रगटे॥सरवसिंधुचिविम्बीदा
टे॥२॥तोतोप्राणीकीर्त्तिमान॥जाणेमीचभगवान॥३॥आहेतेजोंशसंभव॥तरीतु
कयाचाभाव॥४॥४१॥ ॥श्लोक॥ ॥अथवाबहुनैतेनकिंज्ञातेनतवार्जुन॥
विष्टम्याहमिदंलुत्तमेकांशोनस्थितोजगत्॥४२॥ ॥सम०॥ ॥आतांयाब
हुहीज्ञानेंजाणसीकितिअर्जुना॥जेअधिष्ठूनिउरलोंएकांशीहीनहेंजग॥४२॥
॥आर्या॥ ॥अथवाबहुतांज्ञानेंकायतुलाअर्जुनासुधीराहे॥जगसकळहिमीबा
पाएक्याअंशेंचिव्यापुनीराहे॥४२॥ ॥दोहरा॥ ॥बहुततासोंकह्योअर्जुनबात
बनाय॥जबजगअपनेंअंससोंमेराखोठहराय॥४२॥ ॥ओवी॥ ॥अर्जुनाएक
ज्ञान॥बहुसांगितलियांकायकारण॥विश्वजालेंमजपासून॥एकअंशेंजाणपांतु
ज॥४२॥ ॥अभंग॥ ॥आतांबहुतायाज्ञानें॥फांटाभरीजेलमनें॥१॥किती
अर्जुनाजाणसी॥श्रमनदीउतरसी॥२॥जेकांउतरलेअधिष्ठूनी॥एकअंशेंहेंजग
मानी॥३॥तुकावदलाकिंचित॥जालाविस्तारबहुत॥४॥४२॥ ॥इति

श्रीमद्भगवद्गीतायां योगशास्त्रे श्रीकृष्णार्जुनसंवादे विभूति योगो नाम दशमोऽध्या-
 यः ॥१०॥ ॥वामन॥ ॥इति टीकासमञ्जोकी अध्यायादशमावरी॥ श्रीपार्थसार-
 थीकर्तृजो वामनमनोरथी ॥१०॥ ॥अभंगं॥ ॥जालान्नसंगसमाप्त॥ कृष्णार्जु-
 नासंमत ॥१॥ योगशास्त्रखरेंदिसे ॥ मायाभंजनशास्त्रअसे ॥२॥ येथें विभूतीवर्णि-
 ल्या ॥ अर्जुना उगंगीं विस्तारल्या ॥३॥ आतां पुढें चमत्कारें ॥ तुकाबोलिल आदरें ॥४॥
 ॥१०॥ ॥इति गीतार्थबोधिन्यां श्रीमद्भगवद्गीताटीकायां दशमोऽध्यायः॥
 ॥१०॥ ॥श्रीकृष्णार्पणमस्तु॥ ॥ॐ॥ ॥ॐ॥ ॥ॐ॥ ॥ॐ॥